Gökyüzü

Dr. Tuba Sarıgül
[*TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi*

Gökyüzünde Venüs ve Jüpiter Buluşması

Haziran ayının en etkileyici gök olayı, gökyüzünün iki parlak gezegeni Venüs ve Jüpiter'in birbirine çok yakın görünmesi olacak. Gökyüzünde çıplak gözle görülebilen gezegenlerden Merkür, Venüs ve Jüpiter haziran ayında Güneş'in batışından sonra görülebilirken Mars ve Satürn gün doğumundan önce gökyüzünde.
21 Haziran'da ise kuzey yarım kürede yaz gün dönümü gerçekleşiyor.

Merkür

Haziran, 2026'da Merkür'ü akşamları gökyüzünde görmek için en uygun ay. Ayın ilk günlerinde Güneş'ten yaklaşık bir buçuk saat sonra kuzeybatı ufkundan batan Merkür'ün ilerleyen günlerde parlaklığı azalsa da ufkun üzerinden yüksekliği ve gözlem süresi artıyor. Merkür, 15 Haziran'da en büyük doğu uzanımı konumuna geliyor. Merkür, bu tarihte Güneş'in batışından yarım saat sonra ufkun yaklaşık 12 derece üzerinde olacak.

Merkür, 16 Haziran'da yeni ay evresinden yakın zamanda ayrılan Ay ile yakın görünümde. Ay boyunca İkizler Takımyıldızı'nda bulunan Merkür, 18 Haziran'da takımyıldızın en parlak yıldızı Polluks ile birbirine yakın görülebiliyor. Haziran ayında Merkür, Venüs ve Jüpiter ile İkizler Takımyıldızı'nın en parlak yıldızları Polluks ve Kastor'u gökyüzünün aynı bölgesinde görme fırsatını kaçırmayın.

Venüs

Venüs, haziran ayında Güneş'in batışından sonra iki saati aşan gözlem süreleriyle gökyüzünde görülebiliyor. Venüs, ayın başında Güneş'in batışından yarım saat sonra ufkun yaklaşık 22 derece üzerinde gökyüzünde belirginleşmeye başlıyor. Ayın ilerleyen günlerinde ufkun üzerinden yüksekliği artan Venüs, gökyüzünde Jüpiter'e yaklaşmaya devam ediyor. 7 Haziran'da Venüs, İkizler Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Polluks ile birbirine yakın görülebiliyor.

9 Haziran'da Venüs ve Jüpiter'in gökyüzündeki etkileyici buluşması gerçekleşiyor. Bu tarihte gökyüzünde Venüs, Jüpiter'den daha parlak görünüyor.
17 Haziran'da ise Venüs, hilal şeklindeki Ay ile birbirine yakın görülebiliyor. Ay boyunca

parlaklığı yaklaşık olarak aynı kalan Venüs'ün görünür büyüklüğü artarken gezegen yuvarlağının parlak görünen kısmının oranı azalıyor.

Mars

Mars, haziran ayında gün doğumundan önce gökyüzünde görülebiliyor. Kızıl Gezegen ayın ilk günlerinde Güneş'ten yaklaşık bir buçuk saat önce doğuyor. Ayın ilerleyen günlerinde Mars'ın ufkun üzerinden yüksekliği ve görünür büyüklüğü hafifçe artıyor. Mars, haziranın başında Koç Takımyıldızı'ndayken ayın ortasından sonra Boğa Takımyıldızı'na geçiyor. Kızıl Gezegen'i 28 Haziran'da Güneş'in doğuşundan önce Ülker Açık Yıldız Kümesi'ni oluşturan parlak mavi yıldızların yakınlarında görebilirsiniz.

Mars, 13 Haziran'da şafak vaktinde hilal şeklindeki Ay ile kuzeydoğu-doğu yönünde ufkun üzerinde birbirine yakın görülebiliyor.

Jüpiter

Jüpiter, haziran ayında akşam vakti gökyüzünde görülebilen gezegenler arasında yer alıyor. Jüpiter ayın başında Güneş'in batışından sonra batı yönünde ufkun yaklaşık 25 derece üzerinde belirginleşmeye başlıyor ve gece yarısından yaklaşık bir saat önce batı-kuzeybatı yönünde ufuktan batıyor. Temmuz ayının sonunda yörünge hareketi sırasında Dünya'ya göre Güneş'in arkasından geçmeye hazırlanan Jüpiter'in gözlem süresi haziran ayının sonunda yaklaşık bir buçuk saat kısalıyor. 9 Haziran'da gökyüzünde gerçekleşen Venüs-Jüpiter yakınlaşmasından sonra gaz devi gezegen 17 Haziran'da hilal şeklindeki Ay ile birbirlerine yakın görülebiliyor. Bu tarihte Venüs, Ay, Jüpiter ve Merkür'ü bir doğru üzerinde sıralanmış gibi görebilirsiniz.

Satürn

Satürn, haziran ayında gün doğumundan önce gökyüzünde. Mart ayında yörünge hareketi sırasında Dünya'ya göre Güneş'in arkasından geçen Satürn, şafak vakti gökyüzünde tekrar görülmeye başlanmıştı. Satürn'ün ufkun üzerinden yüksekliği ve gözlem süresi haziran ayı boyunca artmaya devam ediyor. Ayın ilk günlerinde gece yarısından yaklaşık üç saat sonra doğu yönünde ufuktan doğan Satürn, ay sonunda iki saat daha erken doğmaya başlıyor.

11 Haziran gecesi Satürn'ü ve Ay'ı doğu yönünde ufkun üzerine bakarak Balıklar Takımyıldızı'nda görebilirsiniz.

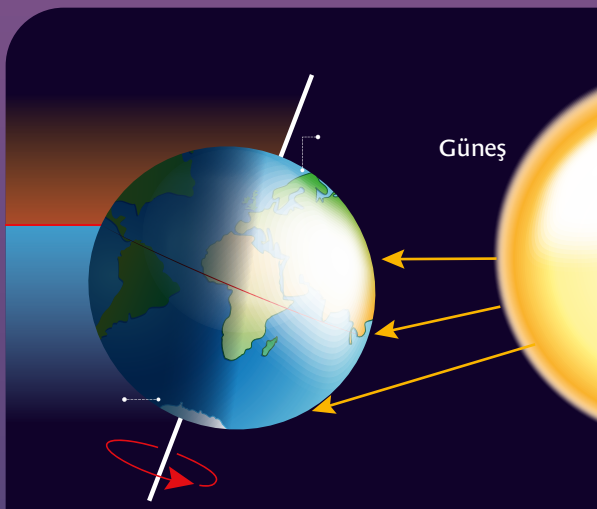

ttsz / iStock

Yaz Gün Dönümü

21 Haziran'da yaz gün dönümü gerçekleşiyor. Kuzey yarım küre için astronomik olarak yazın başlangıcı olarak kabul edilen bu tarihte güneş ışınları Yengeç Dönencesi'ne dik açıyla gelir.

Son dördün
8 Haziran
Saat: 13.00

Yeni ay
15 Haziran
Saat: 05.54

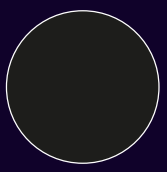

İlk dördün
22 Haziran
Saat: 00.55

Dolunay
30 Haziran
Saat: 02.57

Yeröte
1 Haziran Saat: 07.32 406.366 km
28 Haziran Saat: 10.09 406.265 km

Yerberi
15 Haziran Saat: 02.20 357.198 km

Kozmik Tekerlek

NGC 1291 olarak da bilinen NGC 1269 gök adasının bu görüntüsü, Şili'de bulunan Cerro Tololo Inter-American Gözlemevi'ndeki Víctor Manuel Blanco Teleskobu tarafından kaydedildi.

1826 yılında James Dunlop tarafından keşfedilen gök ada, Johan Ludvig Emil Dreyer tarafından derin uzay cisimlerinin listelendiği NGC kataloğuna NGC 1291 şeklinde kaydedildi. John Herschel aynı gök cismini 1836 yılında tekrar keşfetti ve NGC 1269 adıyla NGC kataloğuna tekrar kaydedildi.

Dünya'dan 33 milyon ışık yılı uzaktaki NGC 1269 gök adası gökyüzünde Irmak Takımyıldızı civarında bulunuyor. Gök adanın merkezinde, sarmal yapıdaki gök adalarda sıkça görülen çubuk benzeri bir yapı bulunuyor. Merkezi çevreleyen disk şeklindeki yapıların NGC 1269'un başka bir gök adayla birleşmesi sonucu oluştuğu düşünülüyor.

Dark Energy Survey/DOE/FNAL/DECam/CTIO/NOIRLab/NSF/AURA
Görüntü İşleme: R. Colombari & M. Zamani

Ayın Önemli Gök Olayları

1 Haziran Ay, Dünya'ya en uzak konumda
7 Haziran Venüs ve Polluks yakın görünümde
8 Haziran Ay, son dördün evresinde
9 Haziran Venüs ve Jüpiter yakın görünümde
15 Haziran Ay, yeni ay evresinde
Ay, Dünya'ya en yakın konumda
Merkür, en büyük doğu uzanımı konumunda
16 Haziran Ay ve Merkür yakın görünümde
17 Haziran Ay ve Venüs yakın görünümde
Ay ve Jüpiter yakın görünümde
18 Haziran Merkür ve Polluks yakın görünümde
19 Haziran Ay ve Regulus yakın görünümde
21 Haziran Yaz gün dönümü
22 Haziran Ay, ilk dördün evresinde
23 Haziran Ay ve Spika yakın görünümde
25 Haziran Merkür ve Jüpiter yakın görünümde
27 Haziran Ay ve Antares yakın görünümde
28 Haziran Ay, Dünya'ya en uzak konumda
30 Haziran Ay, dolunay evresinde

Haziran Ayında Gezegenlerin Birbirlerine Göre Yörüngelerindeki Konumları

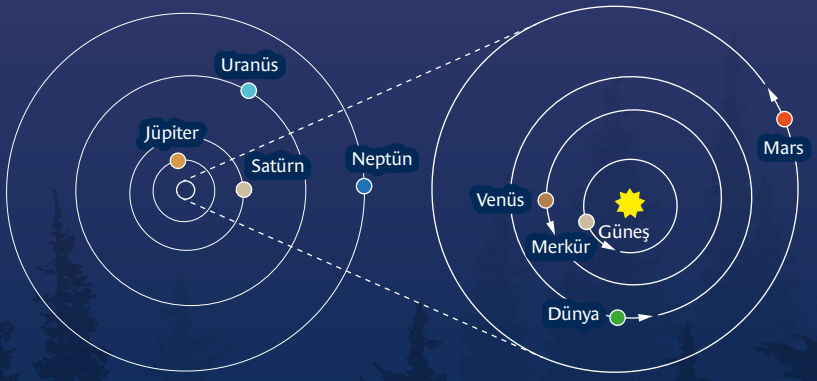

Çizimdeki oklar, Güneş sisteminde yer alan iç gezegenlerin haziran ayında yörüngelerindeki hareketlerini gösteriyor. Dış gezegenlerin yörüngelerindeki konumları, ay içinde birbirine göre çok değişmediği için haziran ayının ortasındaki konumları, çizimde nokta şeklinde belirtilmiştir.

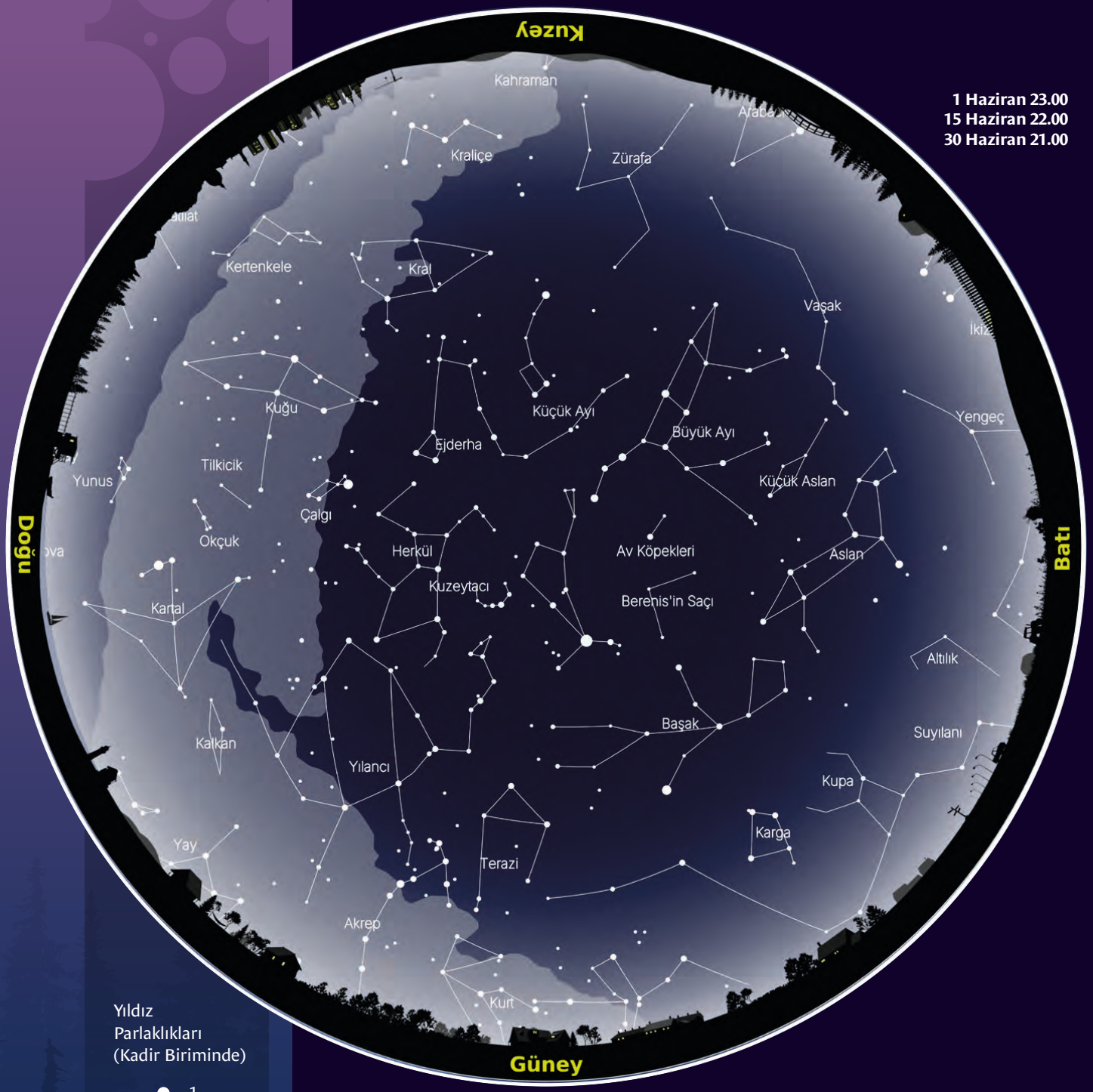

1 Haziran 23.00
15 Haziran 22.00
30 Haziran 21.00

Yıldız Parlaklıkları (Kadir Biriminde)

- - 1
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Kaynaklar

- Okuyan, O. ve Köseoğlu, D. K., "2025 Gök Olayları Yıllığı", *Bilim ve Teknik*, Cilt 59, Sayı 698, 2026.
- "Observing June 2026", *Sky and Telescope*, Cilt 151, Sayı 6, s. 41-57, 2026.
- Ratcliffe, M. ve Ling, A., "Sky This Month", *Astronomy*, Cilt 54, Sayı 6, s. 28-35, 2026.
- https://in-the-sky.org/newscal.php